

Sprawozdania

Sprawozdanie z działalności Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1 stycznia 2015 r. - 31 grudnia 2015 r.)

W okresie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku Zarząd Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk pracował w składzie wybranym 19.06.2012 r. na Sprawozdawczo-Wyborczym Zebraniu Administracyjnym:

- prof. dr hab. Elżbieta Dąbrowska – Prezes,
- dr Danuta Lech-Kirstein – Wiceprezes,
- dr Katarzyna Książek – Sekretarz Generalny,
- dr Krystyna Nowak-Wolna – Zastępca Sekretarza Generalnego.
- prof. dr hab. Władysław Hendzel - Skarbnik

Struktura organizacyjna składa się z czterech wydziałów: Wydział I: Społecznych i Historycznych; Wydział II: Języka i Literatury; Wydział III: Nauk Przyrodniczych; Wydział IV: Nauk ścisłych, technicznych i medycznych.

Działalność Towarzystwa opiera się w dalszym ciągu tylko na społecznym zaangażowaniu jego członków.

OTPN wspiera rozwój nauki we wszystkich dziedzinach, a zwłaszcza w zakresie badań związanych z regionem Śląska Opolskiego. Do priorytetowych zadań Towarzystwa należy popularyzacja wyników badań rodzimych naukowców poprzez organizowanie wykładów, konferencji i prowadzenie działalności wydawniczej. Członkowie OTPN prowadzą działalność popularyzującą naukę wśród mieszkańców Opolszczyzny, wygłaszając wykłady popularnonaukowe, uczestnicząc w festiwalach nauki, oceniając prace w konkursach przedmiotowych.

Działalność wydawnicza Towarzystwa

W roku 2015 Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wraz z Uniwersytetem Opolskim przy dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach działalności upowszechniającej naukę wydało

- 1 książkę

Andrzej Szczepaniak: Od autonomii do niepodległości. Działalność polityczna Erazma Piltza w latach 1914-1929 (2015)

- 1 rocznik

Stylistyka XXIV, Ewa Malinowska (red. nauk.) (ISSN: 1230-2287), Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, OTPN, Opole 2015,

- i 3 tomy Kwartalnika Opolskiego (ISSN 0023-592X) w 2 zeszytach naukowych.

„Kwartalnik Opolski” 2015, LXI, nr 1 red. Elżbieta Dąbrowska,

„Kwartalnik Opolski” 2015, LXI, nr 2/3 red. Elżbieta Dąbrowska,

Tom 4 Kwartalnika Opolskiego będzie wydany na początku roku 2016. Dużym utrudnieniem w procesie wydawniczym jest brak dofinansowania z MNiSW. Kolejne numery „Kwartalnika Opolskiego” zostały przygotowane przez zespół redakcyjny: prof. dr hab. Elżbieta Dąbrowska – red. naczelny, prof. Irena Jokiel i dr Katarzyna Książek (2011 r.) – sekretarze redakcji. Zamieszczane w Kwartalniku Opolskim artykuły są recenzowane przez co najmniej 2 recenzentów. Kwartalnik Opolski w latach 2014,2015 posiada 5 pkt. kat B.

Działalność popularyzatorska:

Współorganizowano konferencję dotowane przez MNiSW: „Wizualizacje: Od słowa do retoryki nowych mediów (literatura - język - kultura)”, 17.-18 grudnia 2015 r., Krapkowice

Zorganizowano wykłady:

- dr Zbigniewa Bitki, Literatura i Psychologia, 25.06.2015, Opole,
- 20.03.2015 r. – dr hab. Dariusza Mana p.t. Słońce – Gwiazda pełna tajemnic dla publiczności przybyłej na obserwację Zaćmienia Słońca,
- 29.05.2015 - Wykład zaproszonego gościa dr Stanisława Bajtlika pt. "Fizyka złudzeń optycznych" w ramach Nocy Nauki podczas Festiwalu Nauki. Referat został wygłoszony w ramach Wirtualnej Akademii Astronomii,
- 16.06.2015 - Wykład dr hab. Ewy Pawelec pt. "Zastosowanie militarne laserów wielkiej mocy" dla uczniów z Publicznego Sportowego Gimnazjum nr 1 w Krapkowicach,

- 18.06.2015 - Wykład zaproszonego gościa prof. dr hab. Andrzeja Pigulskiego z Wydziału Fizyki i Astronomii Uniwersytetu Wrocławskiego pt. "Polacy w Kosmosie - projekt BRITE",
- 3.11.2015 – wykład dr hab. Ewy Pawelec na temat Układu Słonecznego dla Koła Astronomicznego w Nieznaszynie,
- 19.11.2015 r. -Wykład zaproszonego gościa dr Bogdana Wszolek z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i właściciela Obserwatorium Astronomicznego Królowej Jadwigi w Rzepienniku pt. "Złota era astronomii".

Dużym wyzwaniem popularyzującym naukę było stworzenie **Wirtualnej Akademii Astronomii** powstała ona w wyniku Konsorcjum pomiędzy Uniwersytetem Opolskim, a OTPN p.t. Opolski Odkrywca Światów. Wspólnie te jednostki aplikowały o wsparcie finansowe w ramach działania Ścieżki Kopernika. Liderem był Uniwersytet Opolski. Po zakończeniu projektu Wirtualna Akademia Astronomii prowadzona była w roku 2015 przez UO i OTPN, pod kierownictwem Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, przy dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w wysokości 45 000 zł. Złożono wniosek o dofinansowanie WAA w ramach działalności upowszechniającej naukę do MNiSW i otrzymano dotację 52 040 zł.

Przyjmowani są do Akademii uczniowie szkół Opolszczyzny (na każdym poziomie edukacyjnym), chętni do zabawy nauką i poznawania otaczającej rzeczywistości. W ramach działalności, dzięki wsparciu nauczycieli ze szkół, organizowane są wykłady, obserwacje astronomiczne i zajęcia na Uniwersytecie Opolskim. Studenci i pracownicy Wirtualnej Akademii Astronomii mogą logować się na teleskop robotyczny BRT znajdujący się na Teneryfie.

Rok 2015 nie był korzystnych pod względem obserwacji astronomicznych jednak miały miejsce 2 bardzo ważne wydarzenia astronomiczne: Częściowe zaćmienie Słońca i Całkowite zaćmienie Księżyca.

WAA podobnie jak w latach ubiegłych prowadziła spotkania otwarte w Obserwatorium Astronomicznym i wyjazdy obserwacyjne w zaciemnione miejsca Opolszczyzny.

Uczniowie zapraszali pracowników naukowych Instytutu Fizyki UO do udziału w Szkołach Nocą, warsztatach i wykładach. Bardzo ważnymi wydarzeniami są konkursy „Odkrywca Światów” organizowane przez WAA. Przeprowadzono konkurs plastyczny, fotograficzny, literacki i badawczy. Rozstrzygnięcie pierwszych trzech nastąpiło w maju 2015 roku a wręczenie nagród zorganizowane zostało w Noc Nauki (29.05.2015 r.). Jednak najtrudniejszym konkursem jest konkurs badawczy „Odkrywca Światów”. Termin rozstrzygnięcia przypadł na koniec września początek października.

Laureaci musieli zaplanować, przeprowadzić i opracować pracę badawczą. Jury, którego przewodniczącym był astronom dr hab. Włodzimierz Godłowski wyłoniło najlepsze prace i wręczyło nagrody.

Wszyscy wyróżnieni otrzymali nagrody książkowe lub drobne upominki pamiątkowe.

Ponadto studenci/wolontariusze, laureaci konkursu badawczego i ich nauczyciele zostali zaproszeni na Astronomiczny Obóz naukowy, który odbył się w Krakowie i Niepołomicach w dniach 20-23.11.2015 r. Obóz współorganizowało Stowarzyszenie Klub Wychowanków Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego im. Kazimierza Kordylewskiego w Niepołomicach.

Od początku istnienia Akademia przyjęła ok. 500 „studentów” zrezygnowało 75 osób. Na wykłady WAA zapraszani byli wybitni astronomowie z całej Polski. Studenci Akademii zdobywają nagrody na konkursach na skalę Ogólnopolską. Nina Bąkowska z PG w Pokoju zdobyła 3 miejsce w konkursie XLI Ogólnopolskiego Młodzieżowego Seminarium Astronomicznego w Grudziądzu. PG w Pokoju zdobyła GRAND PRIX URANII 2014 a Publiczne Katolickie Gimnazjum SPSK w Opolu wyróżnienie.

Prowadzono dodatkowo pokazy doświadczeń fizycznych:

- 13.06.2015 - Pokaz szeregu doświadczeń oraz pokaz z działu niskich temperatur dla uczniów z Niepublicznej Szkoły Podstawowej "Nasza Szkoła" w Opolu w ramach obchodów jubileuszu 15-lecia istnienia placówki przeprowadzony przez studentów Koła Naukowego Fizyków pod opieką dr Katarzyny Książek,
- 2.10.2015 – Zajęcia Nocą w Szkole Podstawowej w Starych Budkowicach. Studenci Koła Naukowego Fizyków wraz z Andrzejem Czaińskim, Katarzyną Książek i Ireneuszem Książek prowadzili warsztaty astronomiczno – fizyczne dla uczniów PSP w Starych Budkowicach,
- 27.11.2015 - Zajęcia z budowy Układu Słonecznego i pokazy eksperymentów fizycznych związanych z rozszczepieniem światła, luminescencją, mieszaniem barw oraz efektem stroboskopowym przeprowadzone przez studentów z Koła Naukowego Fizyków pod opieką dr Ireneusza Książka i dr Katarzyny Książek w Przedszkolu Publicznym nr 54 w Opolu,
- 04.12.2015 - Zajęcia z budowy Układu Słonecznego i pokazy eksperymentów fizycznych związanych z rozszczepieniem światła, luminescencją, mieszaniem barw oraz efektem stroboskopowym przeprowadzone przez studentów z Koła Naukowego Fizyków pod opieką dr Ireneusza Książka i dr Katarzyny Książek w Przedszkolu Publicznym nr 54 w Opolu,

- 16.12.2015 – Szkoła Nocą w PSP 21 w Opolu. Koło Naukowe Fizyków wraz z Katarzyną i Ireneuszem Książek prowadzili doświadczenia fizyczne dla uczniów PSP 21 w Opolu w ramach Wirtualnej Akademii Astronomii.

Tradycyjnie zadaniem WAA jest organizacja obserwacji i wyjazdów obserwacyjnych:

- 30.03.2015 - Wieczór otwarty w Obserwatorium Astronomicznym UO. W programie była obserwacja zachodu Słońca (od 19:00) i pokaz wieczornego nieba (od 20:00). W programie była również prelekcja pt. "Eksploracja Układu słonecznego - historia i przyszłość". Od godziny 20:00 można było skorzystać z szkolenia z obsługi teleskopu robotycznego BRT znajdującego się na Teneryfie i poznać możliwości Wirtualnej Akademii Astronomii,
- 22.04.2015 - Wieczór otwarty w Obserwatorium Astronomicznym UO, podczas którego odbył się pokaz wieczornego nieba (m.in. obserwacje Jowisza i Księżycy),
- 29.04.2015 - Wieczór otwarty w Obserwatorium Astronomicznym UO, podczas którego odbył się pokaz wieczornego nieba (m.in. obserwacje Jowisza i Księżycy) oraz można było wysłuchać wykładu "Planety innych gwiazd",
- 05.05.2015 –Wyjazd obserwacyjny Wirtualnej Akademii Astronomii (WAA) do miejscowości Koperniki z uczniami Publicznego Katolickiego Gimnazjum SPSK w Opolu, podczas którego został wygłoszony wykład o układzie Słonecznym przez mgr M. Szpanko,
- 27.05.2015 – Wyjazd obserwacyjny Wirtualnej Akademii Astronomii (WAA) do miejscowości Zagwiździe i wykład o Gwiazdozbiorach prowadzony przez dr R. Szatanika,
- 10.06.2015 – Wyjazd obserwacyjny Wirtualnej Akademii Astronomii (WAA) do miejscowości Zagwiździe z uczniami Publicznego Katolickiego Gimnazjum SPSK w Opolu, na którym uczniowie odebrali nagrodę Polskiego Towarzystwa Astronomicznego I wysłuchali wykładu o Wszechświecie prof. dr hab. M. Mikołajewskiego,
- 23.06.2015 – Wyjazd obserwacyjny Wirtualnej Akademii Astronomii (WAA) do miejscowości Zagwiździe z uczniami Niepublicznej Szkoły Podstawowej „Nasza Szkoła”. Uczniowie wysłuchali wykładu o Układzie Słonecznym dr R. Szatanika,
- 28.09.2015 - Obserwacje zaćmienia Księżycy od godziny 3:30 do godziny 5:00 w Obserwatorium Astronomicznym IF UO,

- 07.12.2015 – Spotkanie uczniów Publicznego Katolickiego Gimnazjum SPSK w Opolu na Uniwersytecie Opolskim I wysłuchanie wykładu mgr Marcina Szpanko.

Wydarzenia organizowane i prowadzone przez Wirtualną Akademię Astronomii wspólnie z pracownikami instytutu Fizyki UO:

- 20.03.2015 – ZAĆMIENIE SŁOŃCA - Organizacja obserwacji częściowego zaćmienia Słońca. Instytut Fizyki Uniwersytetu Opolskiego, przy wsparciu wolontariuszy Wirtualnej Akademii Astronomii, przygotował z tej okazji miejsca do wspólnej obserwacji. Przed tym niecodziennym zjawiskiem można było wysłuchać ciekawego wykładu "Słońce - gwiazda pełna tajemnic" wygłoszonego przez dr hab. Dariusza Mana. Po wykładzie rozpoczęły się wspólne obserwacje w 3 miejscach Opola,
- 18.06.2015 - ZAKOŃCZENIE WIRTUALNEJ AKADEMII ASTRONOMII oraz wykład zaproszonego gościa prof. dr hab. Andrzeja Pigulskiego z Wydziału Fizyki i Astronomii Uniwersytetu Wrocławskiego pt. "Polacy w Kosmosie - projekt BRITE",
- 27.09.2015 - ASTRONOMICZNA NOC KSIĘŻYCA w Grodzie Rycerskim w Byczynie, podczas której można było obserwować zaćmienie Księżyca. Dla uczestników były przygotowane warsztaty fizyczne i taneczne, wykłady pracowników IF UO oraz prezentacja filmów o tematyce fizycznej. Odbyło się pierwsze seminarium naukowe astronomiczne dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych,
- 03.11.2015 - OFICJALNE OTWARCIE STACJI BOLIDOWEJ w Wiejskim Domu Kultury w Nieznaszynie. Podczas spotkania dr Katarzyna Książek przedstawiła jaką ważną rolę, dla opolskiej astronomii i Wirtualnej Akademii Astronomii, spełnia Koło astronomiczne i Stacja Bolidowa w Nieznaszynie. Dr hab. Ewa Pawelec wygłosiła ciekawy wykład o Układzie Słonecznym,
- 19.11.2015 - III INAUGURACJA WIRTUALNEJ AKADEMII ASTRONOMII oraz wykład zaproszonego gościa dr Bogdan Wszolek z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie i właściciela Obserwatorium Astronomicznego Królowej Jadwigi w Rzepienniku pt. "Złota era astronomii", w której wzięli udział studenci WAA, pracownicy i studenci Instytutu Fizyki Uniwersytetu Opolskiego. Podczas Inauguracji przyjęto 3 nowe szkoły do WAA i 200 nowych studentów. Wręczono nagrody III Konkursu Badawczego Odkrywca Światów,

- 20-23.11.2015 r. Astronomiczny Obóz Naukowy dla laureatów Konkursu Badawczego Odkrywca Światów organizowanego przez pracowników Instytutu Fizyki, członków PTF i wolontariuszy Wirtualnej Akademii Astronomii.

Udział w konferencjach dotyczących popularyzacji nauki i działań dydaktycznych w ramach WAA

- 6 września 2015 r. Spotkanie wszystkich polskich organizacji astronomicznych i astronautycznych – prezentacja działalności Wirtualnej Akademii Astronomii mgr Marleny Garczewskiej i wykład promujący WAA dr Katarzyny Książek,
- 6-11 września 2015 r. - XLIII Zjazd Fizyków Polskich, Kielce 2015 - udział Katarzyny Książek, prezentacja działalności Wirtualnej Akademii Astronomii: Innowacyjna metoda interdyscyplinarnej pracy z uczniami Wirtualna Akademia Astronomii autorstwa Marleny Garczewskiej i Katarzyny Książek,
- 30.09.2015 – 2.10.2015 r. Udział w Seminarium dla Nauczycieli Fizyki, "Astronomia i astrofizyka w szkołach ponadpodstawowych" – reprezentacja Katarzyna Książek,
- 16-18.10.2015 r. VIII Międzynarodowa Konferencja "Astronomia XXI wieku i jej nauczanie" – wystąpienie popularyzujące astronomię i fizykę dr Katarzyny Książek.

Działalność organizacyjna

W trybie ciągłym prowadzone są prace nad aktualizacją liczby członków Towarzystwa. Prowadzone są również działania w celu zdobycia funduszy na działalność Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zbierane są wnioski oddziałów i wysyłane do MNiSW o dofinansowanie w ramach upowszechniania nauki. Kontynuowana jest współpraca z Uniwersytetem Opolskim. Planowana jest modyfikacja strony internetowej.

Katarzyna Książek
Sekretarz generalny OTPN